

Hva nå? Svensk vurdering av en eventuell RUSSISK INVASJON

Blir krigen ikke til å hindre må man nok regne med at russerne hastig vil søke å nå fram til Norgeskysten med sitt radarnett, hevdes det

Etter at den svenske rettsbetenkning har vært alment tilgjengelig i et og et halvt år, er det dette spørsmål som i det hele betyr noe for den enkelte og for Forbundet.

Oppgjøret etter krigen og okkupasjonen er nok blitt ført fram som et rettslig oppgjør. Men — før enn en eneste virkelig rettsregel ble til, før et eneste moralbud var skapt, før en religiøs tanke hadde fengst i menneskesinnet, var reglene om hvordan seierherren behandler den beseirede skapt og i hevd, disse regler har sitt utspring i menneskehetens urgrunn, og kan kort uttrykkes: Mitt bytte! At dette primitive og urmenneskelige handlingsinstinkt søkes dekket over med religion, moral og rett, burde vi vite, at handlingsinstinktet følges når makten står overfor vanmakten, burde vi også kjenne til. Vi har søkt å kalle på kristenfolk, men med noen få unntak har vi intet svar fått, det vil i realiteten si at vi har fått det klassiske svar: «Hva har jeg med det å gjøre?» Vi har også slått på de moralske strengene, men dagens moralbud er så mangetydige og omstendelige at ingen lenger vet riktig forskjellen på moral og umoral. Og rettsordenen, ja den er en historisk kategori, en ting i dag, en annen i morgen. Det som teller er ikke rettsteorien, men rettsavgjørelsene, og vi vet hvilken vei de har gått og går.

Noen går og håper på det de kaller «Historiens dom». En seierherre ikke bare be-

Vi gjengir hovedtrekkene av en artikkel Stockholms-Tidningen hadde her om dagen, skrevet av Christer Jäderlund. Overskriften var: «I händelse av rysk invasjon». — Han begynner med å minne om et kjent foto, nemlig av den siste tyske militærbillen som i 1945 forlot Danmark. Underskriften på dette foto var: Vi kommer igjen! Det synes å gå troll i ordene, NATO har pålagt den tyske marine å beskytte ikke bare de tyske kystene! — Interessant er, sier Jäderlund, hva militærskribenten Adalbert Weinstein har berettet etter et besøk hos den atlantiske overkommando i Oslo og Kjøbenhavn. Der ga man uttrykk for følgende oppfatning: I en moderne krig kommer kanskje englenderne og amerikanerne til forbigående å måtte avstå fra å gjøre seg gjeldende i Middelhavet, kommer muligens også til militært å måtte forsømme den mellom-europeiske front. Norden kan derimot under ingen omstendighet oppgis. Vil Sovjet i en atomkrigs-start bombe den amerikanske østkysten og baserne i England må luftslaget føres fram over Skan-

dinavia. Under en atomkrig er det avgjørende for NATO at nettopp Skandinavia som fremste radarbelte forblir i vestmaktens hender.

Admiral Wright, Nordatlantisk havgjefen i NATO, har sagt: Vi britter må beskytte vår egen øy. Tyskerne må beskytte sitt hav. Det hører inn under den tyske marines oppgave å sikre den vestre del av Østersjøen, samt å sperre Beltene og Øresund.

Wrights uttalelser siteres etter Wolfgang Höpker, en av Vest Tysklands mest kjente journalister. Han har i sin bok «Europäisches Niemandsland» (Diederichs forlag) gjort et politisk-strategisk sammendrag bl. a. av den stilling Skandinavia befinner seg i, herunder innbefattet hva man ikke har villet forstå utenfor Sveriges grenser angående egenarten av Sveriges nøytralitet. Höpker peker på at det svenske folk og spesielt de svenske arbeidere ville ha mer å tape ved å komme under Russland enn noe annet folk, og nevner at den svenske arbeiderrørsles sterke mann, tidligere forsvarsminister Torstein Nilsson, førte en klar og konsekvent for-

svarspolitikk. — Den svenske nøytralitet er en vepnet nøytralitet, med betoning på politisk handelsfrihet.

Det som man har hatt vanskelig for å forstå utenfor Sverige er at Sverige ikke bare i egen interesse, men i alles interesse, har å oppveie Finland — politisk og militært. Jäderlund sier: «Jeg har hørt både regjeringsmedlemmer og militærattasjeer utenfor Sverige forundre seg over hvorfor Sverige ikke er med i NATO. Først når man tegner et kart har de forstått — at det er en betydelig skilnad på om russerne under en invasjon laster inn i Murmansk eller Leningrad eller om angrepet skal brake løs direkte fra Torne elv eller Åland — bare noen minutter fra Stockholm.»

Hva Höpker angår, peker han i sin bok på at finnlenderne dyrt har måttet betale for Porkkala, men det snakkes det mindre om. Finnlenderne ble tvunget til å forlenge den militære støttepakt med Sovjet fram til 1975. Med andre ord: Sovjet har på nytt sikret seg retten til — i tilfelle aggresjon — å besette landet.

Fort. side 4

Tidl. pressedirektør

Anders Beggerud

Anders Beggerud er død. Han ble ingen gammel mann — 63 år. Han døde av hjerneblødning på gebursdagen sin.

Det er ingen tvil om at mange av våre fikk en knekk i fengselstiden — 1945 og utover. Da ble spiren lagt til sykdom og en for tidlig død.

*

Jeg husker godt første gang jeg traff Beggerud. Det var i en sammenkomst på Kongsberg hvor han var lærer ved Den høyere almenskole. Vi var dengang sammen på et hyggelig møte.

Alt i 1933 hadde han medlemskap i NS, og var et av de beste medlemmer vi hadde på Kongsberg. Siden traff jeg ham av og til, og vi hadde alltid en utbytterik prat sammen.

Beggerud var en lun og koselig mann, full av

Brev fra Thjøme om «Norge mellom England og Tyskland»

Forhåndsbestillingene på denne boka er nå blitt 450, etter mitt skjønn et svært tilfredsstillende resultat og et markant uttrykk for at den omfattes med stor interesse. Utsiktene til at første opplag kan ventes solgt på relativt kort tid skulle altså være de aller beste når den først kommer i handelen.

Fra forlaget har jeg fått melding om at trykkeriene på grunn av travelhet har vanskeligheter med å gi tilbud om å ta dette arbeidet i nærmeste fremtid, det er således i dag umulig å si når den kan ventes å foreligge ferdig, la oss håpe det ikke vil ta altfor lang tid.

De fleste som har lest oppfordringen om å forhåndsbestille den har formentlig allerede bestemt seg, men det drypper inn bestillinger fremdeles så å si daglig. Skulle det fremdeles være noen som «teller på knappene» ville det være svært gledelig for oss som stiller med dette å få bestillingen i nærmeste fremtid. Vi hadde et stille håp om å komme opp i 500 bestillinger før boka går i trykken, det ville være meget oppmuntrende om De ville hjelpe oss med at så blir tilfelle.

Jeg vil nødig være påtregende, så vi blir enige om at heretter skal det ikke komme flere anmodninger hva denne sak angår, men hvis bladet vil gi spalteplass skal jeg mere enn gjerne holde bestillerne orientert om både be-

gjeldende i Middelhavet, kommer muligens også til militært, å måtte forsømme den mellom europeiske front. Norden kan derimot under ingen omstendighet oppgis. Vil Sovjet i en atomkrigs-start bombe den amerikanske østkysten og baserne i England må luftslaget føres fram over Skan-

Noen går og håper på det de kaller «Historiens dom». En seierherre ikke bare behandler den beseirede, men han skriver også historien, derfor er all historie en samling av halve sannheter og hele løgner. Historiens dom skrives bestandig etter seierherrens diktat og ubehagelige kjensgjerninger skaffes bort eller vrenses om. Når seierherren har fullført sitt verk og den beseirede er bragt til den ytterste taushet, sier en at «situasjonen har avklaret seg», og nevenyttige kan begynne å skrive doktoravhandlinger omkring emnet. Vår situasjon er alt blitt så avklaret og stabil at den første doktoravhandling allerede har sett dagens lys, og for den som er blitt historie er alt håp ute.

Det som står igjen er knyttet til håpet om å komme på talefot med folket, vekke folket til forståelse. Men hvor langt er vi kommet ad denne vei? Om jeg i Oslo treffer en, to eller noen få som er hjertens enig med meg i at oppgjøret var og er en urettferdighet — og så går til sitt kjøpmannsskap, om en opplandsbonde treffer noen andre opplandsbønder og de kommer til det samme resultat, og disse så går til sin åker — så har dette intet med talefot og forståelse å gjøre. Folket betyr her den offentlige diskusjon og folket i valg. Folket i valg er til denne dag enig om tre ting: At Arbeiderpartiet fortsatt skal

Hvis man vil styre menneskene, må man ikke jage dem foran seg, man må få dem til å følge seg.

Montesquieu.

den historiske kategori, en ting i dag, en annen i morgen. Det som teller er ikke rettsteorien, men rettsavgjørelsene, og vi vet hvilken vei de har gått og går.

Oslo byrett har berammet saken mot forfatteren Agnar Mykle og direktør Harald Grieg som begge er satt under tiltale i forbindelse med utgivelse av boken «Sangen om den røde rubin». Saken kommer opp for byretten den 16. september, og retten blir administrert av byrettsjustitiarius Carl J. Fleischer. Som forsvarer for Mykle er som kjent oppnevnt høyesterettsadvokat J. B. Hjort og for direktør Grieg høyesterettsadvokat Knut Blom. Aktor blir høyesterettsadvokat R. A. Riekaes. Hvordan utfallet av denne sak enn blir i byretten regner man med at den vil bli påanket til Høyesterett. Det er opplyst at riksadvokat Andreas Aulie selv vil prosedere saken for Høyesterett.

ha den politiske makt, at den utenrikspolitikk vi fører er uten prikk og lyte, at rettsoppgjøret stort sett var rettferdig og at det nå er avsluttet og gått over i historien.

Etter fem års stillstand, og etter det store retteutlegningshåpet som brast: Hva nå?

Oslo, 16/6 1957.

ALFRED DALE.

Det er et aktuelt spørsmål hr. Dale her reiser, og flere med oss må søke å finne det rette svar. Vi angriper forresten problemet i dagens leder, og håper at også Dale vil komme igjen. Men fem års stillstand? Nei, det er vel ikke riktig?

R e d.

litet. Høpker peker på at det svenske folk og spesielt de svenske arbeidere ville ha mer å tape ved å komme under Russland enn noe annet folk, og nevner at den svenske arbeiderrørsles sterke mann, tidligere forsvarsminister Torstein Nilsson, førte en klar og konsekvent for-

Rettens verdighet og ansvar

For FOLK OG LAND av OSKAR ØRNULF AALL

Former betyr alltid noe.

Dommerkappens sorte farve overfører høytid, ro og alvor fra den store skyggeverden i folkeminnets panteon. Vel å merke: Hvis det da ikke i rettsalen er for meget gjenomtrekk, fra gaten eller departementets korridorer, så kappens fliker flagrer i vinden.

Da kaller den frem minnelser om de bølgende skjorter hos den finere prostitusjons sorte hær av silkeraslende kvinner, — eller flyvende ravn fra pestens og krigens år.

*

I 1945 var trekken fra gaten sterk og vinduene i den norske rettferdighets templer sto vidåpne. Men ikke lenge. Vinden slo om til sør. Luften ble varm. Og da ble vinduene stengt. Isteden satte man dørene opp til departementenes korridorer. Og derfra gusset det surt og kjølig. Jus er jo en rett som helst skal serveres kald og kanskje det var derfor man ønsket å endre ventilasjonen.

Likt skal dømmes likt: Ska-

derne dyrt har måttet betale for Porkala, men det snakkes det mindre om. Finnlanderne ble tvunget til å forlenge den militære støttepakt med Sovjet fram til 1975. Med andre ord: Sovjet har på nytt sikret seg retten til — i tilfelle aggresjon — å besette landet.

Forta. side 4

laen fra 45 skulle holdes. — Selv om den var gal.

Konsekvens gir nemlig galenskapen det samme forsonende skjær i kløktens øyne som inkonsekvens og paradoks gir den i barmhjertighetens.

Men kløkten er utadvendt og gjør menneskene blinde for de krefter som beveger dem selv. Bak de «logiske» argumenter entret visse spøkelser frem til dommerbordet og bestemte straffeutmålingen uten å vise seg for dem hvis hender de brukte.

Skankes henrettelse i aug. 1948 er en typisk følge av den forandrede ventilasjon.

*

Strafferettspleie er dødsens alvor. Justismord, særlig de som skyldes at dommerstanden prostituerer seg med tiden makthavere, er dragesed i folkets åker. Når tiden kommer må hele samfunnet høste den. En del historiske eksempler viser det.

1305—15 utryddes tempelriddernes orden i Frankrike. Det er en uhyrlig samling gemene justisforbrytelser. Men

Forta. side 4

Det er ingen tvil om at mange av våre ikke en knekk i fengselstiden — 1945 og utover. Da ble spiren lagt til sykdom og en for tidlig død.

*

Jeg husker godt første gang jeg traff Beggerud. Det var i en sammenkomst på Kongsberg hvor han var lærer ved Den høyere almenskole. Vi var dengang sammen på et hyggelig møte.

Alt i 1933 hadde han medlemskap i NS, og var et av de beste medlemmer vi hadde på Kongsberg. Siden traff jeg ham av og til, og vi hadde alltid en utbytterik prat sammen.

Beggerud var en lun og koselig mann, full av intelligent, stille humor, og med en inderlig og fast tro på vår sak. Av yrke var han lærer, — og en god lærer, som var meget avholdt av sine elever. —

I en kortere periode holdt han seg borte fra bevegelsen. Jeg nevner det fordi Beggerud så tydelig visste hvilket tak igrunnen NS ideer hadde på medlemmene. Etter et realt og rett fram oppgjør med Quisling ble han atter med, og det med all sin kraft.

Under krigen sendte Lunde bud på ham til å ta stillingen som pressedirektør. Det var en vanskelig stilling. Han fikk her den oppgave å få den norske presse til å virke uten å knirke alt for meget.

Det var en kjempeoppgave, og han klarte det, hvilket ene og alene skyldtes hans rettfremme og reale karakter.

En av hans underordnede sa engang til meg, at Beggerud hadde ikke det minste anlegg for korupsjon. Han kunde ikke skaffe seg en flaske tran engang. Han benyttet aldri sin stilling til egen fordel, men var tvers igjennom et plikt menneske.

Etter krigen traff jeg Beggerud igjen. Det var i Oslo Kretsfengsel. Han var da i full sving med å forberede seg på å ta livskampen opp på nytt så snart han kom ut. Systematisk, dag for dag la han til rette sin gjerning — privatundervisning.

Jeg traff ham siden. Da var han begyndt i sitt nye virke, og hadde mange elever. Og elevene holdt av ham som en far.

I den senere tid var han blitt syk, hadde begynt å skranke litt, men arbeidet like energisk likevel, til han så plutselig døde midt under arbeidet.

Mange av hans elever hadde møtt opp ved begravelsen, og de sørget over tapet av en venn og en dyktig lærer, og jeg tenkte: Var det rett å sette slike folk i fengsel?

Orvar Sæther.

Vår lykke og ulykke avhenger av forholdet mellom våre krav og det vi kan oppnå.

Alene dumheten har mot til å representere fullkommenheten.

Hjalmar Christensen.

Den som har helse har håp, og den som har håp har alt.

Arabisk ordspråk.

Kunsten å være lykkelig består i å gjøre sine gleder enkle.

Kinesisk ordspråk.

ger før boka går i trykken, det ville være meget oppmuntrende om De ville hjelpe oss med at så blir tilfelle.

Jeg vil nødig være påtreggende, så vi blir enige om at heretter skal det ikke komme flere anmodninger hva denne sak angår, men hvis bladet vil gi spalteplass skal jeg mere enn gjerne holde bestillerne orientert om både bestillingstallet og hvordan det videre utvikler seg både med hensyn til trykning o.a. som kan være av interesse.

Stavanger 26. juni 1957.

P. Thjøme.

Foran stortingsvalget

De politiske partiene har nå nominert, eller er iferd med å nominere sine kandidater til høstens stortingsvalg.

For oss politisk dømte er partiforbokstavene av mindre betydning. Det avgjørende er om det er kvalitetsmennesker som stilles opp: Om de oppstilte kandidater så langt de evner kan si ja til sannhet og rett, og nei til løgner og uretten. Og har den nødvendige holdning for en personlig mening, og kan ta klart standpunkt.

De kandidater partiene regner med å få valgt, må vi i god tid stille direkte spørsmål om de vil gå inn for revisjon av det såkalte rettsoppgjør. Manglende svar på spørsmål, må også bli å oppfatte som et svar. Vi er mange spredt ut over landet. Det vil for hver av de oppstilte stortingskandidater være flere av oss som nøye vet hvordan de har stilt seg til det rettssvik som har funnet sted. Det er nå — 12 år etter — ikke én av de oppstilte stortingskandidater som ikke kjenner, eller har full anledning til å skaffe seg kjennskap til den virkelige sammenheng.

Den dagen nærmer seg at folket vil ha klarhet i hvor de er ført hen.

S.

FOLK OG LAND

UAVHENGIG UKEAVIS

Ansvarlig redaktør Johannes Kringlebotn

Det er på høy tid med en opprenskning

Vi foreslår at samtlige norske misjonsselskaper trekker hjem sine omvendelsespredikanter og sender dem løs på våre regjeringsmedlemmer. Dette vil kanskje bli betraktet som et altfor pågående forslag, men om en neger eller to får henstand med sin omvendelse spiller mindre rolle — bare man nå engang for alle kunne bestemme seg for å kristne Gerhardsens regjering. Vi sikter til makthaverenes indolente og helt usømmelige adferd mot de blant NS feilaktig dømte under det rettsstridige «rettsoppgjør». Hvorfor handler ikke regjeringen hederlig? Hvorfor reviderer den ikke »rettsoppgjøret» når den vet at det ville være riktig å gjøre det? At nådetiden er i ferd med å ebbe ut trenger ingen å være i tvil om. Men det kristne sinnelag mangler, derfor også evnene til å gjøre begått vandalisme god igjen.

Endog et diktaturland som Ungarn har revidert flere forbryterske domsavgjørelser den riktige veien, slik at de rammede har fått oppreisning. Russland har i flere tilfeller gjort det samme. Likeså USA. Men Norge? Nei, her synes de toneangivende blant de styrende å lide av så sterkt svekkede åndsevner at utsiktene til fornuft og revisjon øyensynlig er gått tapt.

Alvorlig talt: Våre misjonærer burde misjonere hvor behovet er størst — ikke der det er minst! Biskoppene i lige måte, skjønt de fleste av dem må antas å være kristne i navnet, bare ikke i gagnet. Forresten, Det nytter ikke

er av de norske maktmisbrukere overtrådt etter gement planlagte og nøye overveiede aksjoner.

Nei desverre. Det er ikke saft og must nok i misjonsselskapene til å handle til beste for de nærmest foreliggende krav som stilles til tjenesten i Vårherres vingård, derfor flukten til negerland. Det vil sikkert forbli med det.

Vi håper at de skadeskudte må finne fram til andre rådbøter. Det forekommer oss at den tid er inne da det norske folk på nytt må ta opp kravet om en rettslig analyse av begivenhetene omkring besetelsen av Norge i april dagene 1940. Det hele endte jo med landsflukt og overføring til England. Deretter: Våre falderte politikere faldt rundt halsen på hverandre i 1945. De frikjendte hverandre gjensidig på løpende bånd, uten lov og dom, uten det aller ringeste tegn på anger og synd. Det skjedde for at de derved skulle få ram på NS — som utelukkende hadde satset på å redde hva reddes kunne. Det var det som ble gjort til «landssvik». La oss da trøstlig mobilisere og gå løs på den nærmestliggende oppgave: å bryte opp det smittingebretsenske komplott av 1945 og kreve våre tvers igjennom uhederlige domme til regnskap — der er nok å ta av — utrolig mange.

Norges ulivssår må leges før det er for sent!

Dette ulivssår leges ikke ved hjelp av indolent bolsjevikbefengt selvrettferdighet hos de politiske partier. Et faktum er det at den sittende

Intet nytt og intet positivt, sier Lærum

om tilsvarene i FOLK OG LAND nr. 22 og 23

Vi gjengir her et brev fra Lærum, hvor han atter vil at vi alle skal se framover

Det var gledeligt, at så mange protester mot enhver «forsoning» fikk spalteplass!

Som venteligt var, er det intet nytt enn si positivt i noen av dem. Det er nok også riktig, som J. G. sier i sitt innlegg, at alt sammen har stått i «8. Mai» og «Folk og Land» før, men det var allikevel av interesse å lese dem alle i forbindelse med en flerstemmig protest, fordi dette fellesskap nettopp viser, at bitterheten synes å ha lammet ethvert initiativ!

Men bitterheten er hatets halvbror, og alt hat er negativt. Nettopp bitterheten begår ofte den feil, at den gjør alle motstandere og skyldige i ens ulykker til mindreverdige og like frem kverulanter! Det er jo nettopp den samme feil, som våre motstandere begikk, da de dømte alle medlemmer av NS til kollektive avstraffelser og glemte helt å dømme seg selv! Denne feil kommer landet til å lide under i lang tid fremover, og alle våre «protestanter» kommer også til å lide under denne selvvalgte passivitet, inntil de enkeltvis blir senket i graven, hvilket da også våre motstandere inderlig ønsker!

Men, kjære venner! løft hodet og stikk en løvetann i knapphullet! Ganske visst er denne regnet for å være et ukrudd, men det er blant andre dere selv også for tiden! Men løvetannen er også et symbol på livsvilje, frodighet og seiglivethet. Det kan en

bærer fremtiden i sitt skjød, og det var hensynet til fremtiden, som brakte meg til i all beskjedenhet å gjøre oppmerksom på, at vi ikke behøver å stå alene i vår kamp lengere enn vi selv vil! Dette høres kanskje overraskende ut for mange, men det er allikevel så.

Det første skritt på veien bør være, at vi kommer bort fra all negativ eller passiv innstilling til livet og lærer å erkjenne, at ikke alle våre daværende og nåværende motstandere var og er kjeltringer! Det har alltid vært farlig å underkjenne sine motstandere. Vi hadde jo også selv kanskje især i den første tid mange uønskede elementer innen våre rekker — de såkalte medløpere, som alltid forsøker å ta en snarvei på andres bekostning!

Dernest bør vi vel søke kontakt og forståelse hos de mange, som engang var våre motstandere men ikke lenger er det. Selv mange av dem, som fikk belønning for å ha motarbeidet det, som vi senere ble straffet for, er idag skuffet og missfornøyet, fordi de nå kan innse, at de fikk denne belønning for å ha sviktet den norske befolknings sanne interesser. Løgnen har alltid lengere ben enn sannheten og kommer først frem, men den er for lett på labben til å bli stående! Men like fullt kan den gjøre megen skade og øde mange liv. Direkte eller indirekte berørte den ca. en tiendedel av befolkningens vel-

bestemmelser med hensyn til en okkupants og et okkupert lands befolknings plikter og rettigheter overfor hinannen fortiet helt fra krigens begynnelse og til idag. Den ble bare stilletende praktisert bl. a. i Norge i den utstrekning, som okkupanten godtok, og her var tyskerne oftest nokså medgjørlike. De var jo også under hele krigen vår hovedleverandør av bl. a. korn.

Bør ikke alle aktivister av god kvalitet på begge sider komme til forståelse før en eventuelt kommende krig — den grusomste og mest ødeleggende, som verden noen sinne vil ha opplevet? Ganske visst er alle NS-medlemmer like til min egen kone blitt fradømt «rett til tjenestgjøring i rikets krigsmakt fra 9/5 1950». men mange har allerede igjen etterkommere, som i tilfelle må delta i krigen, og her er tilsynelatende hatet like friskt fra begge sider. Ungdommen er jo lærenem! Men hat mellom to sidemenn i geledet går ikke! Det kan få katastrofale følger for flere enn de to på geledet.

Folktes brede masse, som under krigen ubevisst kanskje fulgte Hågerkonvensjonens bestemmelser og nøt godt av den i sitt daglige liv, er ikke våre motstandere og har aldri vært det, men ble blendet av autoritetenes og pressens løgnpropaganda mot dem, som hele tiden hadde søkt å rette seg etter Hågerkonvensjonens og Genferkonvensjo-

Siden sist

Siden sist Folk og Land utkom er det gjort kjent at Mao Tse-tung den 27. februar holdt en tale som har virket meget revolusjonerende innen kommunistlandene. Vi nevner ganske kort hovedpunktene: Motsetninger mellom lederne og folket eksisterer også under kommunismen. Stalins feilaktige innstilling til dette punkt førte til et redselsregime i Sovjet-Russland, og innebar likvidering av tusener kommunister. Vedvarende bruk av terror innen en stat vil medføre indre motsetninger som nettopp vil forårsake den slags resultater man fikk oppleve i Ungarn ifjor høst. Under denne krise ble det kommunistiske parti ganske enkelt oppløst «i løpet av få dager». Hele staten truet med å bli brutt i stykker. Men oppstanden i Ungarn hadde en positiv side forsåvidt som den understreket farene ved en stormakts sjåvinisme og arroganse. Enn videre hevder Mao at streiker og demonstrasjoner i liten målestokk er «velgjørende» faresignaler, fordi de avslører vanskeligheter som trenger oppmerksomhet. Her må man imidlertid bruke «overtalende metoder», og avholde seg fra tvang. Med de store streikene forholder det seg derimot anderledes, for når det dreier seg om «fiender», vil det være nødvendig å bruke makt. Mao nevnte at 800 000 kinesere var blitt likvidert som «folkefiender» i tiden inntil 1954, og dette grufulle tall omfatter sannsynligvis bare dem som er blitt «tatt hånd om» siden borgerkrigen ble offisielt avblåst i 1949. Forøvrig er det klart at «overtalelsen» først og fremst må identifiseres med den beryktede «hjernevask».

— Det er ingen i Bondepartiet som ønsker et nytt «kriseforlik» med Arbeiderpartiet. Hvis de borgerlige partier oppnår flertall ved høstens valg, hvilket er sannsynlig, — vil den logiske konsekvens være at vi får en regjering utgått fra alle de ikke-sosialistiske partiene, sa stortingsmann Hans Borgen (b) i et foredrag på et stevne på Voss i helgen.

USA foreslo tirsdag at bombeprøvene skal innstilles i ti måneder mens Sovjet og vestmaktene sammen utarbeider en overenskomst om å stanse produksjonen av spaltbare stoffer til militære formål i 1959. I FN's nedrustningskomité erklærte Harold Stassen at USA er villig til å stanse h-bombeprøvene, dersom Sovjet vil slutte avtale med USA om å stanse produksjonen av h-bomber.

Ingen nordmann har i år tenkt seg på feriereise til Sovjet-Unionen, og ingen bilister har tenkt seg å starte med Norge som utgangspunkt for biltur til Moskva. Ved Norsk Folkeferie som er agent for det russiske reisebyrå Intourist blir det opplyst at det hittil i år ikke har meldt seg en eneste nordmann som er interessert i turistreise til Sovjet-Unionen.

Ifjor arrangerte byrået fellesreiser for nordmenn til Sovjet. De var forholdsvis billige og de fikk da også en god tilslutning.

I år mener byrået at forholdene ikke ligger til rette for fellesreiser, slik som den politiske atmosfæren er. Derfor

ende å lide av så sterkt svekede åndsevner at utsiktene til fornutt og revisjon tyensynlig er gått tapt.

Alvorlig talt: Våre misjonærer burde misjonere hvor behovet er størst — ikke der det er minst! Biskoppene i lige måde, skjønt de fleste av dem må antas å være kristne i navnet, bare ikke i gagnet.

Forresten. Det nytter ikke med biskoppene, denne stand har hatt like lang nådetid til å handle etter kristen lære og kristen praksis som regjeringen har hatt det, men har latt sjangsene gå fra seg.

Kall hjem Madagaskarmisjonærene våre og Zulukaffernes lysbærere. La dem lyse opp i det hjemlige mørke. Våre maktmisbrukere må på skolebenken igjen for ydmykt å lære seg de hellige statskirkelige 10 budene, hvor det blant annet heter at **du skal ikke slå ihjel og du skal ikke bære falske vitnesbyrd mot din neste.** Begge disse budene

Tilsvarene

i anledning Almers: Vi lovet å komme tilbake til saken, og skal gjerne gjøre det. Idag vi vi imidlertid nøye oss med å nevne det viktigste og avgjørende — det samme som ingeniør J. Lærum peker på i sin artikkel: Nemlig den store skildnad som det i våre rekker er mellom de positive og de negative. Her må også du treffe et valg.

R e d.

Terminlisten

1. juli: Den nye Arbeidervernloven trådte i kraft.
21. juli: Avduking av Otto Sverdrups-monumentet i Steinkjær.
19. august: Kronprins Olav legger ned grunnsteinen til vår sjømannskirke i Göteborg.

Først i september: Den britiske utenriksminister Selwyn Lloyd til Jugoslavia for å møte Popovic og Tito.

18. august: Kronprins Olav åpner den nye brua i Fredrikstad.
16. september: Den litterære «blotter»-sak (Myklesaken) opp for Byretten i Oslo.

smittingebretsenske komplott av 1945 og kreve våre tversgjennom uhederlige domme- re til regnskap — der er nok å ta av — utrolig mange.

Norges ulivssår må leges før det er for sent!

Dette ulivssår leges ikke ved hjelp av indolent bolsjevikbefengt selvrettferdighet hos de politiske partier. Et faktum er det at den sittende regjering **ikke engang etterlever de avtaler den etter krigen har bundet vårt land til, gjennom medlemsskapet i FN.**

Eller er ikke vår tale klar nok? Hvor lenge akter maktmisbrukerne å utøve sin diskriminering av for eksempel NS-prester, NS-skuespillere, NS-pressefolk og NS-offiserer?

«Offentligheten» i vårt land anstrenger seg dagstøtt med fårevåte sukk og merkelige resolusjoner over Kadars gjennomfeige mishandling av ungarske landsmenn. Skjer dette bare for å røklegge Norges egne forbrytelser mot menneskerettighetene? I vårt land har det hittil vært tolerert at endog førkrigstidens mest fremstående militærnekttere med utestengning i hær og flåte av NS-offiserer har hindret dem i normalt å gjeninntre i samfunnet, og dette tiltrots for at ingen hederlig nordmann har kunnet prikke ved disse NS-offiserers glødende fedrelandskjærlighet. Kan du tenke deg en mer opprørende praksis? Det er slike ting som ikke lenger bør kunne tillates — selv om partipampene er aldri så vågalle og de smittingebretsenske valginstruktører aldri så selvrådige. — Humbugen må ha en ende!

Hvem ligger nærmere til å friske på med opprenskningen enn nettopp vi som er hardest rammet av maktmisbrukernes handlinger? En gang må det da gå an å få vekket vårt folk av dvalen. Dette gjelder liv eller død for gamle Norge, intet mindre!

til de enkeltvis blir senket i graven, hvilket da også våre motstandere inderligt ønsker!

Men, kjære venner! løft hodet og stikk en løvetann i knapphullet! Ganske visst er denne regnet for å være et ukrutt, men det er blant andre dere selv også for tiden! Men løvetannen er også et symbol på livsvilje, frodighet og seiglivethet. Det kan enhver bonde og hagedyrker forsikre dere om! Den har solens form og farge, er skjønn tross alt hat og ringeakt, og det er livsviljen, som gjør den ukuelig!

Det er også livsviljen, som

kan innse, at de fikk denne belønning for å ha sviktet den norske befolknings sanne interesser. Lønnen har alltid lengere ben enn sannheten og kommer først frem, men den er for lett på labben til å bli stående! Men like fullt kan den gjøre megen skade og øde mange liv. Direkte eller indirekte berørte den ca. en tiendedel av befolkningens velfærd. Når den varte så lenge og nådde så langt skyldtes det, at den ble autorisert av statsmaktene, fremmet ved domstolene og publisert gjennom en ensrettet presse. Derfor er Hågerkonvensjonens

Folkets brede masse, som under krigen ubevisst kanskje fulgte Hågerkonvensjonens bestemmelser og nøt godt av den i sitt daglige liv, er ikke våre motstandere og har aldri vært det, men ble blendet av autoritetenes og pressens løgnpropaganda mot dem, som hele tiden hadde søkt å rette seg etter Hågerkonvensjonens og Genferkonvensjonens humanitære forskrifter. Hvor korttenkte var de ikke disse «seierherrer» fra 1945. da de lot seg lokke inn i løgnens fotefar for å redde seg selv!

J. LÆRUM.

Saklighet og frimureri

Hr. P. D.

Jeg har nettopp fått et brev fra en av rettsoppgjørets ofre, en bekjent som jeg setter meget høyt. Han har bedrøvet meg ved å skrive bl. a. følgende: «Jeg har ikke lest bøkene i sammenheng — bare bruddvis da min tid er meget opptatt. I boken «Men jeg sier eder» går De i siste avsnitt «Mennesket» sterkt i rette med frimurerne — desverre for Dem idet jeg ikke kommer til å kjøpe flere bøker av Dem».

Så vidt forskjellig kan det altså reageres. Og nettopp i dette avsnitt står den setning som De er så rystet over. Mit bekjentskap må ha lest meget flyktig. Og De har jo overhodet slett ikke lest. Og da, så, «Mot uvitenheten kjemper selv guderne forgjæves».

Når De så energisk skyver Quisling foran Dem er det naturlig at jeg gjør oppmerksom på følgende.

I et blad «Fronten» ble det i mellomkrigsårene drevet et intenst «opplysningsarbeid» om frimureri og frimurere. De murere som var medlemmer av NS ble side opp og side ned hengt fram med navn og tittel. Allesammen viste seg å

være aktverdige fedrelandssinnede menn med sine rulleblad i skjønneste orden. Man blir nemlig ikke opptatt eller forfremmet i gradene uten nøye gransking av moralskandel og karakterens hederlighet. Den norske landslosjes mål er i denne henseende å være en nasjonal elite. Dette er den virkelige grunn til at så mange murere meldte seg inn i NS og dette er grunnen til at så mange av dem var å finne omkring Quisling. Bl. a. var han under okkupasjonen viss på nettopp her å finne sin påliteligste støtte i sitt strev på å redde Nasjonal Samlings ideologi og sine nordiske intensjoner mot de tys-

Les idag

Anders Lysters artikkel side 4, les den høyt for minst 10 stykker og la den gå på rundgang!

Johannes Hestmann

døde stille og uventet natt til 28. juni (på Diakonhjemmet) og ble begravet under stor tilslutning torsdag, på Nordre Gravlund i Oslo.

ke anstrengelser på å samordne vår bevegelse med nasjonalsosialismen under hakekorset. Det er opplyst meg at av den store norske landslosjes ca. 10 000 medlemmer var ca. 60 prosent medlemmer av NS.

«Fronten» hadde sine egne forklaringer på dette forhold. Men den selvfølgelig grunn er den at det nordiske frimureri hadde en strengt nasjonal og luthersk-evangelisk karakter. Det er nemlig en himmelvid forskjell mellom det nordiske frimureri etter det svenske system og det humanitære politiske ja delvis ateistiske Grand Orient i de romanske land. For ikke å tale om avgrunnen mellom det jødiske Ben Brit og de nasjonalsosialistiske losjer av ny datum.

Alle skrikhalsenes angrep på frimurerne omkring Quisling ble besvart med hårdnakket taushet fra dennes side — inntil hærverket i losjen etter tyskernes og Redies' ankomst til landet. Jeg gikk i min prestegårdshage og stellet med blomster da lensmannen kom med ekstraskyss for etter ordre av det tyske sikkerhetspoliti å avhente min

ingen nordmann har iar tenkt seg på feriereise til Sovjet-Unionen, og ingen bilister har tenkt seg å starte med Norge som utgangspunkt for biltur til Moskva. Ved Norsk Folkeferie som er agent for det russiske reisebyrå Intourist blir det opplyst at det hittil iår ikke har meldt seg en eneste nordmann som er interessert i turistreise til Sovjet-Unionen.

Ifjor arrangerte byrået fellesreiser for nordmenn til Sovjet. De var forholdsvis billige og de fikk da også en god tilslutning.

Iår mener byrået at forholdene ikke ligger til rette for fellesreiser, slik som den politiske atmosfæren er. Derfor er de blitt sløyfet.

Utenriksminister Foster Dulles gjentok tirsdag at han tror det despotiske styre i den kinesiske folkerepublikk vil gå under, og hevdet samtidig at det er mulig å komme til enighet om internasjonal nedrustning uten Kina.

GATT, organisasjonen for den internasjonale toll- og tariffavtalen, sa i sin årsrapport 25. juni at det europeiske fellesmarked kan føre til at det må gjennomføres omfattende justeringer i handelsforbindelsene mellom medlemmer av GATT og andre land. — Det er viktig at man finner frem til en tilfredsstillende løsning innen den rammen som GATT trekker opp. Hvis ikke, er det fare for at det verdensomspennende handelssystem som man har bygget opp etter krigen, kan gå i oppløsning, heter det i rapporten. — Verdien av den internasjonale handel i 1956 lå 11 prosent høyere enn i 1955. Tempoet i økningen av industriproduksjonen var lavt og en ytterligere utvikling av handelen avhenger av veksten i den økonomiske aktivitet i Vest-Europa.

Foreløbig er det ingen ting som tyder på at Velfjord skal miste sin status som landets militærnektterbygd nummer én. De få som møtte fram til sesjon i forrige uke gav alle uttrykk for at de ikke ville gjøre militærtjeneste, forteller Rana Blad.

300 000 algirere er blitt tvangsevakuert i den nordlige del av departementet (fylket) Constantine, og omfattende bombardementer har funnet sted. Aksjonen betegnes som den største franske militæroperasjon siden krigen mot nasjonalistene begynte.

Vår honnør

til Oscar Ørnulf Aall — for hans utsøkt velskrevne og interessante artikkel i dagens avis.

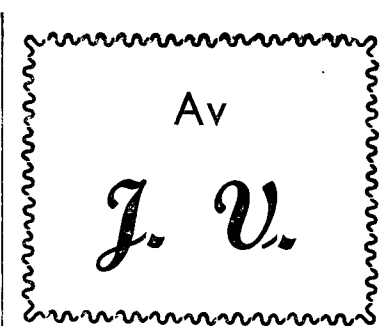
JENS BJØRNEBO har innlevert en ny roman til sitt forlag. Han behandler et meget ømtålelig emne fra etterkrigens Norge. Vil det bety en ny «Jonas»?

frimurerring. Quisling hadde intet med denne sak å gjøre. Det hele ble foretatt som en overrumpling bak hans rygg og med hjelp av villedte norske mitläufere. Resultatet ble en stor skuffelse. Det var intet kompromitterende å finne. Det fantes ikke et støvgrann av politisk virksomhet. Sjelden har vel en forening kom-

met så overlegent fra en ubarmhjertig fiensk granskning som den norske landslosje. Man fikk nøye seg med å lage en utstilling hvor man overanstrengte seg med å drive ap med losjens symboler og inventar. Og så konfiskerte man uten videre det hele.

Hambros «æresgasje»

Stortingsmann C. P. Wright lovpriste forleden i «Farmand» (nr. 20) C. J. Hambro i anledning av forslaget om æresgasje, og ikke uten grunn. Det kan være skjellig å si i Hambros favør om hans innsats som politiker, selv om den ikke har hatt synderlig virkning på fordelingen av velgermassen. Og den 9. april var han utvilsomt mere våken enn våre øvrige ledende politikere, etter at det først var blitt forsøkt å gjøre det som burde vært gjort. At han fikk «Konge, Regjering og Storting» ut av Oslo til felles drøftelser utenfor invasjonsgrensen, må vel således regnes ham til fortjeneste. Men hans henstilling til den kompromitterte regjering om å bli stående, burde det ikke være delte meninger om utenfor arbeiderpartiet. Det offisielt angitte motiv — at regjeringsspørsmålet ikke kunne holdes svevende — illuderte vistnok i øyeblikket, men det er vel overveiende sannsynlig at partitaktiske hensyn her ble gitt prioritet foran lands-hensyn. Hambros svar på Nygaardsvolds henstilling i privat samtale, om Hambros overtagelse av ny regjering-

dannelse, tyder på det. Det var ikke saklig grunn til å la «arbeiderregjeringen selv «søbe» den kål den hadde kokt». Situasjonen krevet tvertom øyeblikkelig fjernelse av den inkompetente, gjennom mange år forsvarsfiendtlige regjering som hadde det fulle ansvar for invasjonen. Den sjangse som her bød seg burde vært grepet for oppnevnelse av en ny, kompetent regjering av de partier som var minst medansvarlige for arbeiderregjeringens forsvars-, nøytralitets- og utenrikspolitikk.

Hambros svar tyder på at han av partihensyn vek tilbake for å overta ledelsen i en vanskelig tid. En holdning som har vært avgjørende for den senere utvikling i retning av restriksjoner, ufrihet og inflasjon.

At Kongen og Regjeringen kom ut av Oslo førte sluttelig til at de også kom ut av lan-

det, og takket være Hambro med et «tillitsvotum» i lommen, — et tillitsvotum som senere er blitt misbrukt ut over det angitte formål. Enn om Hambro hadde fått Statsmyndighetene til å bli i landet? Til å vareta sine funksjoner på konstitusjonell vis og foregå befolkningen med et godt eksempel, uten å la seg kue av okkupanten? Så man kunne unngått splittelsen og de uklare forhold som førte til etterkrigsoppgjøret? D.v.s. den linje som var den prinsipielle i Stortingets beslutning den 9. april etter regjeringens forslag med støtte av Hambro.

Noen konstitusjonelt tilfredsstillende forklaring på at regjeringen ikke fulgte denne linje etter den 13. april er ikke gitt, men det er kjent at pkt. 2 i det engelske provokasjonsprogram her ble aktuelt.

Herr Wright uttaler seg forsiktig, når han betegner Stortingsbeslutningen den 9. april som et «tillitsvotum», i stedet for å snakke om den såkalte «fullmakt», som av herr Hambro selv ble forklart å være begrenset til å gjelde ordinær bemyndigelse i samsvar med Grunnlovens § 17.

Ut over denne begrensning hadde regjeringen ingen «Elverumsfullmakt», selv om man av opportunitetshensyn blir enige om en fiktiv sådan. Folkerettslig og konstitusjonelt var regjeringen ute av funksjon fra den forlot landet, uten bemyndigelse til å delta i stormaktskrigen. Dens forsøk på å bli ansett som «krigførende» skyldtes opprinnelig hensynet til Grunnlovens §§ 11 og 41. Det var ønskelig å «kunne si» at kongen var i felt (iflg. gen. Ruge). Regjeringens anordninger ut over grensen av Grunnlovens § 17 var uten konstitu-

rettet mot dette mål. Hvis utviklingen fortsetter som hittil, er det også høyst sannsynlig at målet vil bli nådd om ikke altfor lenge. For tyskerne vil det være en triumf, og for de øvrige européiske land en bitter lærepenge om hva de også kunne ha oppnådd om de hadde fulgt en like fornuftig økonomisk politikk som Tyskland.

Nylig gikk tyskerne til et annet vidtrekkende skritt,

Ragnhild Wiesener fikk mange lovord

«Et hjem for 70-80 år siden» heter en bok som Ragnhild Wiesener har lagt siste hånd på i disse dager. En prestasjon av en dame som imorgen feirer sin åttiårsdag. I boken skildrer hun barndom og ungdom som legedatter i Nordland, og er derved kommet tilbake til utgangspunktet for et langt liv i aktivt, kulturelt virke.

Ragnhild Wiesener er kjent for mange og inspirerende artikler i dagspressen — den siste, i Norges Kvinner, gav et inntagende bilde av forfatterinnens møte med Henrik Ibsen. En elsket barnebok «Nu kommer julenissen» er hun også mester for, og i sin tid vant hun førstepremie for teksten til Københavns rådhusklokker.

Mange ulykkelige og vanskeligstilte familier har i årenes løp fått hjelp og støtte av Ragnhild Wiesener. Hennes gode hjertelag og humane rettferdighetssans har skaffet henne en tallrik venneskare i årenes løp.

Aftenposten 27/6 1957.

Fru Ragnhild Wiesener fyller 80 år imorgen. Hun vokste opp i Nord-Norge som datter av distrikts- og fylkeslæge Otto Aamodt og hustru, og utgir i disse dager en bok om sine barndomsminner: «Et hjem for 70-80 år siden». Siden skapte hun sammen med sin mann, sorenskriver Harald Wiesener, et gjestfritt og hyggelig hjem hvor de enn bodde i landet.

I mange år har hun i det stille gjort en innsats for å hjelpe syke, enslige og ulykkelige mennesker. — Mange vil ved denne milepel takke henne for hennes gode hjertelag.

Forbundet for Sosial Oppreisning Sør-Trøndelag

har møte for meningsfeller på hotell Phoenix, Trondheim fredag den 18. juli kl. 18. — Valg av tillitsmenn og utsendinger til lendsledermøtet. Møt presis!

Fylkestillitsmannen.

KONTINGENTEN?

Det er kr. 12,50 for 2. halvår. Husk at Folk og Land er din egen avis, din og dine venners avis!

Saklighet og frimurereri

Forts. fra side 2

Da endelig bryter Quisling sin taushet. I en erklæring i Fritt Folk går han personlig god for samtlige frimurere av den norske landslosje som er medlemmer av Nasjonal Samling. Men etter denne historie er det selvfølgelig slutt med rekrutteringen av nye medlemmer fra dette hold.

Ellers var det ikke stort å gjøre etter dette fait accompli. — Okkupasjonsmaktens prestisje måtte opprettholdes. Et forslag fra Kjeld Stub om å fortsette losjens virksomhet under full kontroll fra myndighetenes side ble ikke antatt. Hvorfor Kjeld Stub fant sit medlemskap i NS uholdbart. Men han bevarte til sin dødsdag sin trofasthet mot sine idealer og sin kjærlighet til føreren og sine kamperfeller.

Til slutt fikk vi frimurere uten persons anseelse akkurat samme behandling av de gode nordmenn som et hvert medlem av NS.. Selv den av fedrelandet så høyt fortjente høytlysende broder — generalkonsul Hilditsh unngikk ikke å bli plyndret til skinnen og mishandlet ihjel av «de gode nordmenn».

Jeg stakker fikk bare sju år, det dobbelte av en sedelighetsforbryter eller morder, plus økonomisk ruin og ambisjon og sørg for

et brev overlevet katastrofen og skal gå som et klenodium i arv i min ætt. Det er datert 10/6 1936 og slutter således:

«— I samme forbindelse vil jeg gjerne igjen understreke hvor maktpåliggende for kristendommens egen skyld det er at dens tjenere ikke står nøytrale eller endog inntar en fiendtlig holdning i den veldige kamp mellom godt og ondt som nu pågår i verden. Jeg behøver jo ikke å nevne dette for Dem som er så brennende men jeg ser så mange eksempler på det og mener det er så viktig at jeg tillater meg igjen å peke på det. Med vennlig hilsen. Deres hengivne Vidkun Quisling».

Dette til forskjell fra Tyskland hvor samtlige presters medlemskap ble strøket under påskudd av at prester ikke skulle ha noe med politikk å gjøre.

Ellers kunne Deres anvendelse mot meg av lignelsen om de 99 rettferdige, Deres spydige ord om Den Vise Salomos tilhengere og redaktørens undertittel «P.D. skrelles av utenomsnakket» nok innby til et kvasst svar. Men det er ikke verd. Det kommer ikke noe godt ut av den slags. Det er ikke verd å være mer uhøflig mot hverandre enn at man fremdeles må kunne stå

Solbris - Ohoi!

1947 — 3. juli — 1957

På tiårsdagen for flukten fra Norge hilser vi ferdens øvrige deltakere og alle dem som ved sine anonyme og selvoppofrende innsats gjorde foretagendet mulig.

Flyktningene i Argentina.

Hytte ved fjellet i Uvdal bortleies!

Plass for 6 personer. Litt fiske. Roligt sted. Rimelig leie. Telefon Uvdal, 68, G. Glesne.

Armbåndsur

VANNTETTE, STØTSIKRE I STÅLKASSE

Omega

Herre fra kr. 278,- til kr. 330,-
Dame fra kr. 290,- til kr. 355,-

Longines

Herre fra kr. 283,- til kr. 350,-
Dame fra kr. 300,- til kr. 360,-

Allsport

Herre kr. 172,-
Dame kr. 175,-

Revuo

Herre fra kr. 195,- til kr. 210,-
Dame fra kr. 198,- til kr. 215,-

Certina

Herre fra kr. 152,- til kr. 230,-
Dame fra kr. 170,- til kr. 230,-

Antika

Herre kr. 145,- og 152,-
Dame kr. 150,-

Altus

Herre kr. 136,- og kr. 143,-
Dame kr. 141,-

Samme merker føres også i 14 kt. gull og i double kasser.

Tillegg for stål-lenker kr. 3,-

Lommeur:

Omega kr. 183,-

TAPEREN VINNER

Fra en kronikk i Aftenposten.

Det er ikke hyggelig å være franskmann om dagen. Samtidig som Frankrike må gå til det ene fortvilede skritt etter det andre for å forsøke å få skikk på sin økonomi, demonstrerer Tyskland sin styrke ved å sette i verk økonomiske lettelsers på løpende bånd.

For ikke så lenge siden frigav tyskerne salget av gull, et

FOLK OG LAND

Bettens verdighet —

— Forts. fra side 1 —
skaden for det franske kongedømme og den medskyldige romerkirke er ikke til å måle. De skyldige, — og de skyldiges familier, fulgte snart sine ofre i graven. Et splittet og svekket Frankrike går 1337 inn i hundreårskrigen.

Naturligvis er enhver årsaksangivelse subjektiv. Bl. a. avhengig av hvilke elementer i begivenhetsrekken iakttageren har tenkt seg anderledes. Men strafferettspleien er mer enn noen annen social funksjon knyttet til ideen om at ond gjernings sed gir straff å høste. Det er også rimelig at den da selv er undergitt denne ide. Og det skulle ikke være alt for søkt å se samfunnenes skjebne i relasjon til deres justismord.

Kanskje det også er en relativt fast spiringstid fra autoritetene i de sorte kapper har sådd sin dragesed til det folk de representerer må høste stillettene.

Eksemplene nedenfor kunne tyde på det:

1536 henretter den katolskefiendtlige Henry 8. Anna Boleyn.

1547 dør H. 8. og overlater styret til den katolske «blodige» Marie.

1649 henretter replublikaneren Cromwell Charles den I. 1660 kommer den royalistiske reaksjon tilbake med Charles II.

1793 henretter den franske revolusjonsregjering kongeparet.

1804 avløser keiserdømmet borgerrepublikken. Keiser er en adelsmann med diverse kongedømmer under seg.

1804 henretter Napoleon hertugen av Enghien.

turlig å spørre om det har vist seg noe modent «korn» av det slag man kunne vente? Til det er å si at «rettsoppgjøret» i begynnelsen ble påret frem av et opphisset og desorientert folkeflertall som i sin blindhet ikke var i stand til å ta ansvaret for noe som helst. Og mange av de aktive jurister fra den gang har sikkert bare ønsket å kanalisere en farlig flom så skadene ble minst mulig. Jeg vil ikke uten videre klandre massearrestasjonene som kanskje den gang kunne fortone seg for noen som en folkepsykologisk eller militær sikkerhetsforanstaltning. Men qua rettsoppgjør var det likefuldt en uhyrlighet. Som spirende sed av det kan man godt betrakte den elefantsjuke som har angrepet militæret, administrasjonen og skattene. Men der er også et annet, mer markant om enn stillferdig og udramatisk indisium på at de historiske krefter holder tidstabellen: I 1956 ble det norske rettsoppgjør i en betenkning fra det internasjonale rettskontor brennemerket etter fortjeneste, som en skandale!

Det var nu først i 1948 vi fikk den rettshandling som i sin kjølige nederdrekthet kan sammenliknes med Engelen-affæren, nemlig Skancet henrettelse.

Gud vet hva som kommer til å skje i 1959!

Oscar Ørnulf Aall.

Svensk vurdering —

— Forts. fra side 1 —
Et sovjetrussisk angrep fra Murmansk eller Torneå (Höp-

Mere skal det ikke til!

Forleden ble Montesi-saken avsluttet i Venezia med full frikjennelse for de tre anklagede. Det var Italias største kriminalsak i dette århundre. Den varte i flere måneder og kostet millioner av lire. Til dette kom de lidelser helt uskyldige mennesker måtte gjennomgå, og den syke sensasjonslyst det store publikum fikk anledning til å gasse seg i. Sensasjonene toppet seg i selve rettssalen, hvor ekteskapsbrudd ble avslørt og menneskers privatliv utlevert til sladder og latter.

Men sakens tre hovedpersoner kunne tilslutt forlate salen uten en flekk på sin ære. Den ene av dem, den unge romeren Piero Piccioni, var anklaget for å ha myrdet en ung pike, Wilma Montesi, hvis lik var blitt funnet på stranden ved Ostia. Og de to andre, Piccionis nærmeste venn, en marki, og politimesteren i Roma, var anklaget for å ha hjulpet Piero med å dekke over mordet.

Pieros far var Italias utenriksminister, da beskyldningen for mord ble rettet mot sønnen. Han tilhørte det kristelige demokratiske parti og måtte trekke seg ut av regjeringen, fordi en mann med et slikt utskudd av en sønn ikke kunne bli sittende i en så høyt betrodd stilling. Om

sønnen ble det nemlig også fortalt, at han veltet seg i narkotika-orgier sammen med likesinnede. Det var under slike orgier Wilma skulle være blitt myrdet.

Piero Piccioni, markien og Romas politimester som tidligere hadde vært en alminnelig aktet mann, forsikret myndighetene om sin uskyld. Men det nyttet ikke. Så voldsomme var beskyldningene, at de fikk alle mot seg. Verdenspressen serverte dessuten mordhistorien som et karakteristisk eksempel på den dårlige moral innenfor de høyere romerske sirkler. Så her hadde loven bare én ting å gjøre — slå til med hård hånd.

Så ble samtlige vidner — det var meget over hundre — kalt inn for retten. Men hva skjedde? Det ene vidnet henviste til det andre, så tilslutt var det bare tre-fire stykker som kunne fortelle, hva de mente selv å ha sett og hørt osv. Ja, til aller sist sto bare et enkelt vidne tilbake og hevdet i opplagt desparasjon hva hun hele tiden hadde fortalt til både politi og presse: Det kunne ikke være noen annen enn Piero som hadde myrdet Wilma. Hun sa det også, etter at det var blitt bevist at Piero overhodet aldri hadde truffet Wilma.

Og hvorfor gjorde hun det? Ingen kan granske hjerte og nyrer til bunns, som det heter. Men hun hadde engang vært Pieros venninne og var siden blitt vraket.

som en inspirert forfatter engang skrev — ikke har kamp mot blod og kjøtt, men mot ondskapens åndehær i himmelrommet? Et skuffet hjerte, en såret forfengelighet, en ansvarsløs og hevnsyk tunge — mer skal det ikke til! Så blir ødeleggelsene og tragedien oss mennesker imellom uten grenser.

ANDERS LYSTER

i Drammens Tidende 20. juni.

*

Ja, også for oss NS ble det en tragedie uten grenser. — Ondskapens åndehær i himmelrommet har lenge herjet i vårt folk.

R e d.

Om to mennesker skal være venner, må den ene være tålmodig.

(Kinesisk ordspråk.)

TAPEREN VINNER

Forts. fra side 3

pa når det gjelder dollarliberiseringen, og ligger nå bare etter Sveits. I det riktige relieff kommer dette først, når man tenker på at Sveits unngikk alle ødeleggelser under siste krig

1660 kommer den royalistiske reaksjon tilbake med Charles II. Stiftelsen norsk Okkupasjonsråd, og hva som kommer til å skje i 1959!

1793 henretter den franske revolusjonsregjering kongeparet.

1804 avløser keiserdømmet borgerrepublikken. Keiser er en adelsmann med diverse kongedømmer under seg.

1804 henretter Napoleon hertugen av Enghien.

1815 møter han sitt Waterloo og Bourbonerne kommer tilbake.

1934 har vi junihenrettelsene i Tyskland.

1945 det tredje rikes undergang.

For den enkelte makthaver er det en øyeblikkelig fordel å kunne låne dommerkappen under sitt oppgjør med mislibige personer. Men det er en ulykke for det samfunn som tilsteder det. Og det finnes ingen annen utvei til å unngå ulykkene enn revisjon.

Alle de ovennevnte tilfeller bortsett fra det første, peker på et tidsrum av 11 år som normal modningstid for innholdet i frøposen «justismord». Det tilsvarende gjennomsnittlige solflekkperiode hvis spor man har prøvet å ettervise i en annen sektor av samfunnslæren, nemlig økonomien. Riktignok uten held. Men ideen er altså på en måte allerede introdusert og det skulle ikke være alt for radikalt å prøve selve tidsintervallet på rettspleien.

Nu reagerer mange mot enhver forestilling om historisk lovmessighet ut fra den tanke at menneskets vilje er fri. I noen mon gjelder kanskje det den enkelte, men ikke massen: dersom en enkelt inntar en overraskende holdning i et spørsmål vil de ellers nøytrale omgivelser induseres til aktiv motstand. Kollektivets resultatrettning blir derfor som ellers, uavhengig av den enkeltes vilje.

I 45 begynte de store norske justisutskikkelser, og det er na-

men-affæren, nemlig Skandies henrettelse.

Stiftelsen norsk Okkupasjonsråd, og hva som kommer til å skje i 1959!

Oscar Ørnulf Aall.

Svensk vurdering —

— Forts. fra side 1

Et sovjetrussisk angrep fra Murmansk eller Torneå (Høpker berører dog ikke saken) viser betydningen av ikke å ha den røde arme helt innpå seg, hvilket man kunne regne med i tilfelle amerikanerne hadde hatt bombeflybaser på svenskekysten. En forberedende mobilisering ville ta sin tid, og Høpker nevner et faktum som svenskene kanskje hefter seg mindre ved: at i motsetning til flere andre land, slik som Sovjetsamveldet, har ikke Sverige noen stående armé, som regel bare en rekruttstyrke.

Imidlertid peker Høpker på hvordan Sverige, med sitt utmerkede forsvarsmateriell og med sin — for det meste — i fjellet innsprengte rustningsindustri nå faktisk støtter hele det skandinaviske NATO-forsvar — og selv søker å sikre seg en bakdør mot Atlanteren — i Trondheim. Interessant er det at han nevner at kommando Nord i NATO har tatt et slags forskudd på å bli avlastet på sin skandinaviske sydflanke gjennom den tyske gjenopprustning, slik at en konsentrasjon nordpå blir mulig. Denne konsentrasjon betyr meget (etter den vekt som nå blir lagt på Nordkalotten i atlant-strategien). — På russisk side har en kolossal militær utbygging funnet sted i Murmanskområdet. Bak et nett av radarstasjoner holder russerne her faste eliteformasjoner i beredskap. Underjordiske flybaser står til rådighet året rundt. Det hele blir støttet opp av nordsibiriske divisjoner i dyp gruppering bakover. Utbyggingen av Murmansk tilsikter i krigstilfelle, etter

matte trekke seg ut av regjeringen, fordi en mann med et slikt utskudd av en sønn ikke kunne bli sittende i en så høyt betrodd stilling. Om

Høpkers oppfatning, å hekte ut Nordkalotten av NATO's innringningssystem.

Etter at Stalinkanalen ble ferdig har Murmansk for en stor del overtatt de oppgaver som hvilte på Kronstadt. Er dertil blitt en sentral for spionasje, sabotasje og femtekolonnevirksomhet på Skandinavia. Murmansks store strategiske betydning framgår ikke minst av den rolle som Island, og også Grønland, spilte under siste verdenskrig — og i langt høyere grad vil gjøre i en atomkrig. — Da engelskmennene under krigen besatte Island moret tyskerne seg til å begynne med over dette, men uten grunn. Betydningen av å ha Island til sin rådighet kan ikke diskuteres. USA har hatt en del vansker med islendingene, som bekjent. Men etter det som har hendt i Ungarn, ser også Island at et militærstrategisk vakuum på sagaøya er resikabelt. Høpker nevner endog at hvis ikke Island dekkes skal det ikke mer til en russisk fiskerflåte til å sette seg fast der.

Jäderlund spør hvilken rolle Norskekysten kommer til å spille i denne radarkontrollerte atomfred. Det er lett å forstå at Sovjet stunder etter et nøytralisert Skandinavia mot Nordatlanteren, for å slippe amerikansk medvirkning på norsk og dansk side. USA bygger på Island ut kjempemessige radaranlegg mot alle fire værretninger. — Alt i alt sitter amerikanerne vel til rette i polområdet. — Sovjet ikke brått så godt. Blir ny krig ikke til å unngå må man nok derfor regne med at russerne hastig vil søke å flytte sitt radarnett fram til Norskekysten.

annen enn Piero som hadde myrdet Wilma. Hun sa det også, etter at det var blitt bevist at Piero overhodet aldri hadde truffet Wilma.

Og hvorfor gjorde hun det? Ingen kan granske hjerte og nyrer til bunns, som det heter. Men hun hadde engang vært Pieros venninne og var siden blitt vraket.

I en tid som rystes av skrekk for krig og de mest tilintetgjørende våpen, må Montesi-saken virke enda mer rystende. For når har det mer tydelig vært klarlagt, at vi —

net land i Europa.

Samtidig med dette må franskmennene være vidner til at deres land går fra den ene økonomiske krise til den andre, og er nødt til å gå tilbake på høytidelige internasjonale forpliktelser for å klare seg ut av vanskelighetene. Nå sist er det suspensjonen av liberaliseringen, et skritt som kan få vidtrekkelige følger for hele det økonomiske samarbeide i Europa. Bittert må det være å befinne seg i denne stilling, mens den slagne motstander fra

være sine kroniske underskudd i Den europeiske betalingsunionen har franskmennene i de siste år måttet innbetale veldige beløp i gull og dollar til institusjonen, beløp som igjen er blitt overført til Tyskland som oppgjør for dets store overskudd i unionen! De tyske dollarlettelsene er med andre ord i høy grad finansiert av Frankrike, hvilket ikke skal gjøre situasjonen lettere å bære.

Sjelden har det vært mer berettiget å tale om at taperen vinner.

nok inndradd, — høyst sannsynlig fordi også norske myndigheter er besjelet av samme ånd som Dem, og finner at hetsen bør ha sin gang.

Deres billedpropaganda kan ingen bedømme verdien av. Det ble jo som bekjent begravet tusenvis av falne på begge sider i krigen, og vidne